

Zoekinstructies circuscollecties Allard Pierson

Handleiding voor onderzoekers

April 2021

ALLARDPIERSON

DE COLLECTIES VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Inhoud

Zoeken naar de circuscollecties bij het Allard Pierson	3
Zoekinstructies voor de objecten en data in de theatercollectie	3
Zoeken in de Museumcollectie	3
Hoe vind ik alle circusobjecten?	3
Hoe vind ik objecten die vervaardigd zijn door Adolph Friedländer en gaan over Hagenbeck?	4
Hoe vind ik alle objecten van de collectie Best?	5
Zoeken in de Bibliotheekcatalogus	5
Hoe vind ik boeken over circus in de theatercollectie?	5
Zoeken in Circussen 1765-2010	6
Hoe vind ik een circus in Circussen 1765-2010?	6
Zoeken in Archieven	7
Archieven digitaal ontsloten	7
Zoeken naar boeken over circus bij de Universiteitsbibliotheek UvA	9
Overige bronnen over circus	10
Publicaties over het circus (selectie)	12

Zoeken naar de circuscollecties bij het Allard Pierson

De circuscollecties zijn onderdeel van de theatercollectie van het Allard Pierson. De collectie is samengesteld uit een aantal collecties afkomstig van privépersonen zoals verzamelaars Jaap Best, K.D. Hartmans en Herman Linssen, en instellingen zoals Theater Instituut Nederland.

Er is een handleiding met zoekinstructies beschikbaar voor de database van de theatercollectie.

Deze is [hier](#) te vinden. Het is raadzaam om de eerste pagina's daarvan door te nemen, zodat u begrijpt waaruit de database allemaal bestaat en hoe deze is opgebouwd. Enkele voorbeelden in de zoekinstructies voor de database van de theatercollectie zijn gericht op circus, zie pagina 4 (deskundig zoeken; affiches over het circus maar niet vervaardigd door Adolph Friedländer), 7 (Ik zoek een circusaffiche met leeuwen erop) en 18 (Ik zoek alle circussen uit Duitsland).

In deze handleiding vindt u extra zoekinstructies voor specifiek de circuscollecties en instructies voor het vinden van circusgerelateerde boeken en archieven in andere databases.

Zoekinstructies voor de objecten en data in de theatercollectie

Zoeken in de Museumcollectie

In de Museumcollectie zijn alle fysieke objecten, zoals affiches, foto's, programma's en brieven, ontsloten.

Hoe vind ik alle circusobjecten?

Alle circusobjecten hebben het trefwoord circus.

Ga via theatercollectie.uva.nl naar "uitgebreid zoeken", zoek in "Museumcollectie" en vul bij Onderwerp "circus" in. Klik op zoeken.

	Introductie	Zoeken	Resultaten	Details	Selectie	Zoekhistorie
Zoeken						
Eenvoudig zoeken Uitgebreid zoeken Deskundig zoeken						
Zoeken Wis						
Zoek in	Museumcollectie					
Objectcategorie						
Objectnaam						
Woord(en) uit de titel / beschrijving						
Vervaardiger						
Persoon/instelling						
Onderwerp	Circus					
Datering	vanaf tot					

Via deze wijze kunt u op ook andere trefwoorden zoeken, zoals: *acrobatiek, clowns, dans, dressuur, folklore, wondermensen, jongleurs, kermis, illusionisme, muziek, toneel, volkerenshow, circusgebouw, circustent*.

Zoekt u specifieke objecten over deze onderwerpen, voeg dan bij Objectcategorie een woord toe. Bijvoorbeeld: “affiche” en “clown”.

[Introductie](#) [Zoeken](#) [Resultaten](#) [Details](#) [Selectie](#) [Zoekhistorie](#)

Zoeken
~~Eenvoudig zoeken~~
Uitgebreid zoeken
Deskundig zoeken

Zoeken **Wis**

Zoek in

Museumcollectie

Objectcategorie

affiche

Objectnaam

Woord(en) uit de titel /
beschrijving

Vervaardiger

Persoon/instelling

Onderwerp

clown

Hoe vind ik objecten die vervaardigd zijn door Adolph Friedländer en gaan over Hagenbeck? Ga via theatercollectie.uva.nl naar “uitgebreid zoeken”, zoek in “Museumcollectie”, vul bij Vervaardiger “Friedländer, Adolph” in en bij Persoon/instelling: “Hagenbeck”. Klik op zoeken.

[Introductie](#) [Zoeken](#) [Resultaten](#) [Details](#) [Selectie](#) [Zoekhistorie](#)

Zoeken
~~Eenvoudig zoeken~~
Uitgebreid zoeken
Deskundig zoeken

Zoeken **Wis**

Zoek in

Museumcollectie

Objectcategorie

Objectnaam

Woord(en) uit de titel /
beschrijving

Vervaardiger

Friedländer, Adolph

Persoon/instelling

Hagenbeck

Hoe vind ik alle objecten van de collectie Best?

De objecten van de collectie Best zijn overgedragen vanuit het Teylers Museum. Daarom hebben ze objectnummers van het Teylers Museum.

Ga via theatercollectie.uva.nl naar “uitgebreid zoeken”, zoek in “Museumcollectie” en vul bij Objectnummer TEY* (inclusief het sterretje) in. Klik op zoeken.

Objectnummer

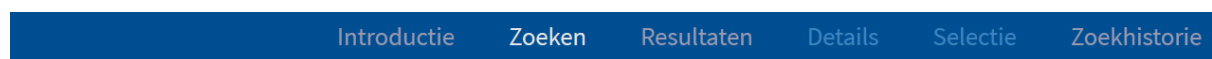
Sorteerveld ☒ Ongesorteerd ☐ Titel ☐ Vervaardiger ☐ Datum

Sorteervolgorde ☒ Oplopend ☐ Aflopend

Zoeken in de Bibliotheekcatalogus

Hoe vind ik boeken over circus in de theatercollectie?

Ga via theatercollectie.uva.nl naar “uitgebreid zoeken”, zoek in “Bibliotheekcatalogus” en vul bij Trefwoord “circus” in. Klik op zoeken.

Zoeken

~~Eenvoudig zoeken~~

Uitgebreid zoeken

Deskundig zoeken

Zoek in

Materiaalsoort

(Oorspronkelijke) titel

Auteur

Persoon/instelling

Uitgever

Jaar van uitgave vanaf tot

Trefwoord

Als u een bepaald boek zoekt kun u deze zoekvraag combineren door tevens (woorden uit) de titel in te vullen en/of de naam van een auteur (achternaam, voornaam).

Zoeken in Circussen 1765-2010

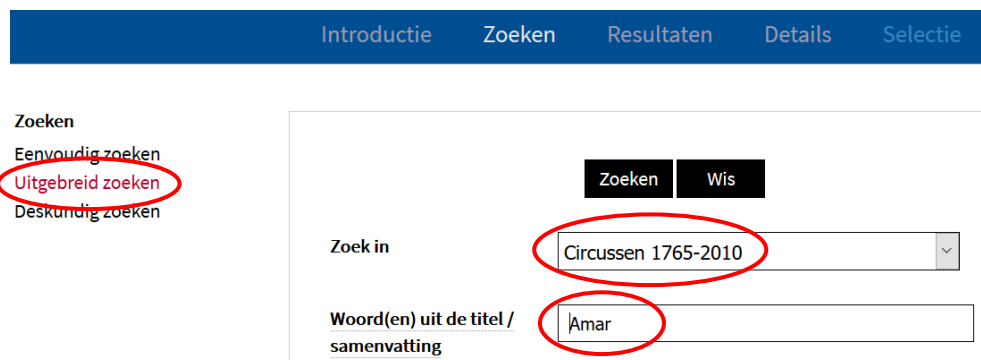
Deze catalogus is gebaseerd op de “kaartenbak” van Herman Linssen. Het bevat gegevens over de meer dan 5000 circussen en hun tourneegegevens. Er kan gezocht worden op:

- de naam van het circus, soms ook de naam van de directie
- de jaren en seizoenen waarin het circus is gevonden in de bronnen, met onderscheid tussen zomertournees (hebben als trefwoord een heel jaartal (bijv. 1970) en wintercircussen (hebben als trefwoord een overlopend jaartal (bijv. 1970/1971))
- het land van herkomst van het circus

Aanwezige programma's, foto's, dia's, flyers, knipsels en overige documentatie van deze circussen uit de collectie Linssen zijn in de resultaten zichtbaar onder 'Materialen'. Gedigitaliseerde affiches en foto's staan onder 'Gekoppelde objecten'. Hier kunt u op klikken om naar het object te gaan.

Hoe vind ik een circus in Circussen 1765-2010?

Ga via theatercollectie.uva.nl naar “uitgebreid zoeken”, zoek in “Circussen 1765-2010” en vul bij Woord(en) uit de titel de naam van een circus in, voorbeeld: “Amar” in. Klik op zoeken.

U krijgt dan een lijst met resultaten. Om onderscheid te maken tussen circussen met dezelfde naam maar verschillende directies, is soms de naam van de directie tussen haakjes toegevoegd. Zo wordt onderscheid gemaakt tussen Circus Amar (Rebel) en Circus Amar (Falck).

Als u kiest voor Circus Amar (Falck) krijgt u het volgende te zien:

☐ Titel	Amar (Falck), Circus
Productiecode	c00118
Producent/Gezelschap	 Amar (Falck), Circus
Uitvoerende	Falck (directie)
Materialen	programma, overige documentatie, foto
Trefwoorden	Circus, Frankrijk, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010
Gekoppelde objecten	C02555.000; Promocyk (affiche) C02556.000 (affiche) C02557.000 (affiche) C02558.000 (affiche) C02559.000 (affiche) C02559.00a (affiche) C02559.00b (affiche) C02560.000 (affiche) C02560.00a (affiche) C02560.00b (affiche) C02561.000 (affiche) C02561.00a (affiche) C02561.00b (affiche) C02562.000 (affiche) C02563.000 (affiche) C02563.00a (affiche) C02563.00b (affiche) C02564.000 (affiche) C02565.000 (affiche) C02566.000; Promocvrk (affiche) (en meer...)

Bij **materialen** is te zien dat er van dit circus één of meer programma's, foto's en overige documentatie (zoals knipsels) in de collectie aanwezig zijn, die niet digitaal beschikbaar zijn.

Bij **trefwoorden** staan de jaren en seizoenen waarin het circus is aangetroffen in de bronnen.

Onder **gekoppelde objecten** vindt u de objecten die er van dit circus in de Museumcollectie aanwezig zijn.

Zoeken in Archieven

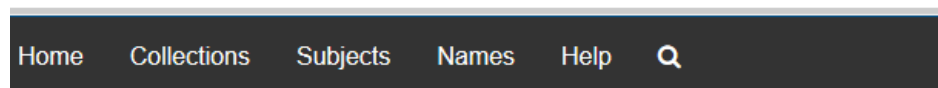
De theatercollectie van Allard Pierson beheert tevens archieven van circuspersonen en -instellingen. Deze vindt u via theatercollectie.uva.nl bij “uitgebreid zoeken” en zoek in “Archieven”. Vul bij Trefwoord “circus” in en klik op zoeken.

Via deze weg vindt u alleen beknopte gegevens over de archieven. Een deel van de archieven is echter ook digitaal ontsloten.

Archieven digitaal ontsloten

Een deel van de circusarchieven uit onze collectie zijn ook ontsloten via <https://archives.uba.uva.nl/>. Via deze website vindt u uitgebreide beschrijvingen van de archieven, maar ook van de collecties, zoals die van Herman Linssen.

Om alle beschrijvingen te vinden zoekt u via bovenstaande pagina op “circus” en klik op Search.

Welcome to the collections of the Allard Pierson

Een aantal circusarchieven is gedigitaliseerd waardoor het mogelijk is er online doorheen te bladeren, bijvoorbeeld het archief van A. Schelfhout.

Digitale bestanden staan aan de rechterkant van de website.

Archief van A. Schelfhout
Fonds Identifier: UBA487

Alard Pierson - de Collecties van de Universiteit van Amsterdam / Alard Pierson - the Collections of the University of Amsterdam | Archief van A. Schelfhout

Collection Overview Finding Aid View

Scope and Contents
Het archief bestaat uit persoonlijke archiefstukken, uit stukken betreffende de administratie die Schelfhout voor verschillende circussen gevoerd heeft, uit foto's en knipsels verzameld in plakboeken, en uit stukken betreffende de geschiedenis van het circus, waaronder dagboeken en herinneringen van Schelfhout.

Dates

- 1925-1999
- Majority of material found within 1932-1972

Creator

- Schelfhout, Andreas, 1916-1999 (Person)

Language of Materials
Nederlands

Conditions Governing Access
Voor raadpleging is een bezoekers- of lezerspas van de Universiteitsbibliotheek Amsterdam vereist.

Conditions Governing Use
Bij raadpleging is het Reglement voor de gebruikers van de Bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam van toepassing. Reproductie en reproductierechtvergoedingen conform de Tarieven en Diensten Universiteit van Amsterdam.

Aangezien het archief digitaal beschikbaar is, is voor raadpleging van originele documenten toestemming vereist van de collectiebeheerder. Indien toestemming is verleend, worden de stukken alleen ter inzage gegeven. [See more >](#)

Biographical / Historical
Andreas (Bob) Schelfhout (1916-1999) werkte als pikeur voor een aantal circussen, waaronder Amanda Roberti, Strassburger en Toni Bolth. Ook was hij actief als zakelijk leider van het vernaamde Circus Strassburger en trad hij op met verschillende paardendressuurnummers. Sinds hij als jongeman gekozen had voor het circusbestaan hield hij een dagboek bij. Zijn zoon Andreas (1939) schreef een biografie, ZWART PAARD, DEZIEZIE BIJ CIRCUS STRASSBURGER. [See more >](#)

Extent
[//ubasupport.affasian.net/browse/ER/](#)

Collection organization

- Archief van A. Schelfhout
- Persoonlijke stukken
 - Programma van het vakantiecircuit Lilliput, waaraan Bob S...
 - Brief van Amanda Roberti aan Schelfhout over het aanne...
 - Arbeidsvergunningen, gedagtenissen en schetsen van de g...
 - Tijdelijke arbeidsvergunning voor A. Schelfhout in Brussel**
 - Ingenomen van 1932-1934, 1934-1937, 1937-1938, ongedateerd
 - Doorslagen van uitgaande brieven, 1952-1972
 - Beker met opschrift: Nederlands beste dressuur uit de Str...
 - Lidmaatschapskaarten van de Club van Circusvrienden en...
 - Krantenknipsels over Bob Schelfhout, 1968, 1971
 - Verblijfsvergunning van de prefect van Indre-et-Loire voor...
 - Kerst- en nieuwjaarswensen, veelal van circusrelaties. De...
 - Stukken betreffende het ontslag van Schelfhout bij Circus ...
 - Loonstrookjes van Circus Roberti voor Andreas Schelfhou...
 - Stukken betreffende het overlijden van A. Schelfhout, 1999
 - Foto's van A. Schelfhout, ongedateerd

[Voor verschillende circussen gevoerde administratie](#)

Klik op het pijltje om de inhoud van het archief te zien. Bij het aanklikken van een titel, komt u op een pagina over dat specifieke bestand. In dit voorbeeld: Tijdelijke arbeidsvergunning [...].
Klik op de afbeelding om op een andere pagina de gedigitaliseerde documenten te bekijken.
Let op: dit werkt alleen met Adobe Flash Player.

Tijdelijke arbeidsvergunning voor A. Schelfhout in Brussel. Met een pasfoto, 1947

Item Identifier: 4

Alard Pierson - de Collecties van de Universiteit van Amsterdam / Alard Pierson - the Collections of the University of Amsterdam | Archief van A. Schelfhout | Persoonlijke stukken | Tijdelijke arbeidsvergunning v

Scope and Contents

From the Fonds: Het archief bestaat uit persoonlijke archiefstukken, uit stukken betreffende de administratie die Schelfhout voor verschillende circussen gevoerd heeft, uit foto's en knipsels verzameld in plakboeken, en uit stukken betreffende de geschiedenis van het circus, waaronder dagboeken en herinneringen van Schelfhout.

Dates

1947

Language of Materials

From the Fonds: Nederlands

Conditions Governing Access

Voor raadpleging is een bezoekers- of lezerspas van de Universiteitsbibliotheek Amsterdam vereist.

Conditions Governing Use

Bij raadpleging is het Reglement voor de gebruikers van de Bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam van toepassing. Reproductie en reproductierechtvergoedingen conform de Tarieven en Diensten Universiteit van Amsterdam.

Aangezien het archief digitaal beschikbaar is, is voor raadpleging van originele documenten toestemming vereist van de collectiebeheerder. Indien toestemming is verleend, worden de stukken alleen. [See more >](#)

Extent

1 stuk

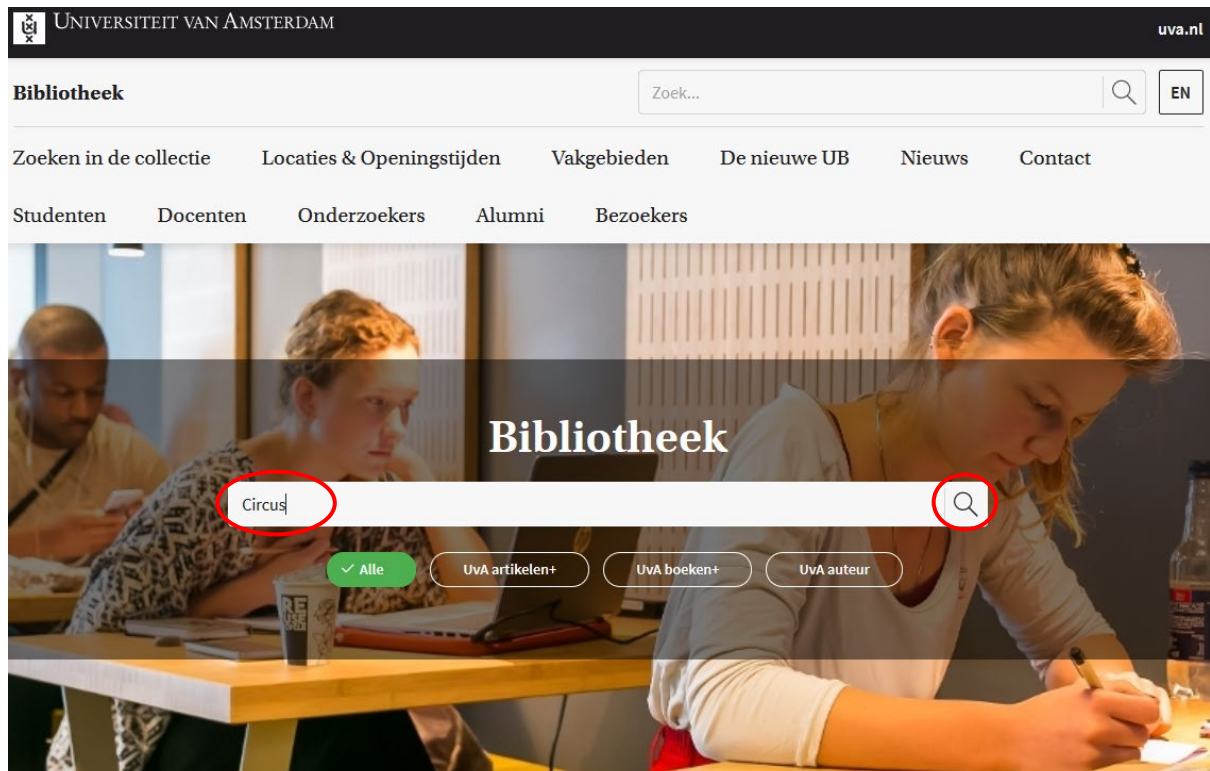

Tijdelijke arbeidsvergunning voor A. Schelfhout in Brussel. Met een pasfoto

Zoeken naar boeken over circus bij de Universiteitsbibliotheek UvA

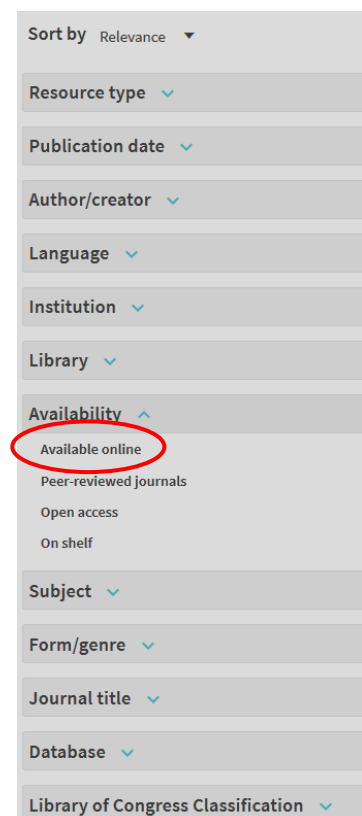
De Universiteitsbibliotheek van de UvA beschikt over een grote collectie boeken, e-books, tijdschriften, e-journals en databases. Deze collectie is te vinden via <https://uba.uva.nl/home>.

Het is eenvoudig om boeken te zoeken met onderwerp "circus", door dat in te vullen en op het vergrootglas te klikken. U kunt hier ook zoeken op (woorden uit) titels of auteursnamen.

Boeken die gedigitaliseerd zijn te filteren door aan de rechterkant onder Availability te kiezen voor "Available Online":
Vink deze aan en klik op "Apply filters" om de resultaten te zien.

Via deze link komt u terecht op de pagina met zoekinstructies die door de UvA ontwikkeld is: <https://uba.uva.nl/zoeken-in-catalogusplus/zoeken-en-vinden.html>.

Overige bronnen over circus

- **Theaterencyclopedie**

In de online Theaterencyclopedie vindt u alle informatie over theater in Nederland in heden en verleden. Iedereen kan aan deze Theaterencyclopedie meeschrijven: liefhebbers én professionals maken samen de Theaterencyclopedie actueel en compleet. De Theaterencyclopedie wordt gevoed door informatie uit de catalogus van de Theatercollectie. Als u zoekt op *circus*, vindt u veel informatie over voorstellingen, circussen en artiesten.

<http://www.theaterencyclopedie.nl/wiki/Circus>

- **Geheugen van Nederland**

Het Geheugen is een beeldbank met schilderijen, tekeningen, foto's, beeldhouwwerken, keramiek, postzegels, affiches en krantenknipsels uit meer dan honderd Nederlandse musea, archieven en bibliotheken. In Het Geheugen kunt u rustig ronddwalen, maar u kunt ook gericht zoeken naar beeldmateriaal over specifieke onderwerpen.

<https://geheugen.delpher.nl/nl>

- **Carré**

Het archief van Koninklijk Theater Carré is ontsloten in de online catalogus van het Stadsarchief Amsterdam.

<https://archief.amsterdam/inventarissen/overzicht/30864.nl.html>

- **Circus World Museum**

De catalogus van de collectie en archieven van het Circus World Museum is doorzoekbaar op onder andere onderwerp, trefwoord en personen.

<http://www.circusworldbaraboo.org/our-treasures/library-research-center>

- **Circuspunt**

Circuspunt is het platform voor het (verenigde) Nederlandse circusveld. Het ondersteunt en stimuleert de algehele artistieke en zakelijke ontwikkeling van en in de sector.

<https://www.circuspunt.nl/>

- **Circusweb**

Circusweb is eigendom van Studio38A. Studio38A is gespecialiseerd in zakelijke en creatieve dienstverlening op het gebied van circus en amusement. De website richt zich met name op allerlei nieuws uit de circuswereld.

<https://www.circusweb.nl/>

- **Circus Talk**

Circus Talk richt zich op Engelstalige circusprofessionals bij wijze van digitale sociale ontmoetingsplek.

<https://www.circustalk.com/>

- **Circopedia**

Circopedia heeft een WIKI-achtige opzet, met een sterk encyclopedische karakter, opgezet en onderhouden door de Canadese ex-clown en circus historicus Dominique Jando.

http://www.circopedia.org/Main_Page

- **Vlaams CircusCentrum Gent**

Platform voor het circusbedrijf in Vlaanderen in brede zin.

<https://www.circuscentrum.be/>

- **Europeana**
Europeana Collections biedt toegang tot meer dan 50 miljoen gedigitaliseerde items – boeken, muziek, kunst en meer – uit meer dan 3500 musea, bibliotheken en archieven in Europa, met geavanceerde zoek- en filterfuncties om het zoeken te vergemakkelijken. Zoek met circus en vind duizenden resultaten.
<https://www.europeana.eu/portal/nl>
- **World Digital Library**
De Digitale Wereldbibliotheek, of Bibliothèque Numérique Mondiale (BNM), World Digital Library (WDL) is een internationale digitale bibliotheek die in stand wordt gehouden door de UNESCO en de Amerikaanse Library of Congress. De collectie bevat archiefmateriaal en boeken en kan worden geraadpleegd in zeven talen (Engels, Frans, Spaans, Arabisch, Russisch, Chinees en Portugees). Zoek met *circus* en vind honderden toegelichte *galleries* rond specifieke circussen, artiesten en gebouwen.
www.wdl.org/en/search/?q=circus&qia=en
- **Gallica**
Gallica is de digitale bibliotheek van de Bibliothèque nationale de France en andere partners. Open acces naar gedigitaliseerde materialen, van handschriften, tijdschriften, foto's, video's etc. Raadpleegbaar in het Frans. Zoek op trefwoord *circus* voor duizenden resultaten.
<https://gallica.bnf.fr/>
- **Victoria & Albert Museum**
Het Victoria en Albert Museum in Londen heeft een grote circuscollectie, doorzoekbaar en toegelicht met artikelen.
<https://www.vam.ac.uk/articles/the-story-of-circus>

Publicaties over het circus (selectie)

- *Piste - Circusmagazine*. Amsterdam 1949–heden.
<http://theatercollectie.uva.nl/Details/fullCatalogue/400000113>
- Uitgeverij Verloren. *Jaarboek De Achttiende Eeuw*. Hilversum 2018. (themanummer circus)
https://lib.uva.nl/permalink/31UKB_UAM1_INST/1l40ooj/alma990037358440205131
- D. Vrieling. *Het beste van Best. De unieke circuscollectie van Jaap Best*. Amsterdam 2017.
https://lib.uva.nl/permalink/31UKB_UAM1_INST/1l40ooj/alma990037362360205131
- Hofmeester en M. Leegwater, *Circus. Een bevlogen passie*. Beilen 2014.
https://lib.uva.nl/permalink/31UKB_UAM1_INST/1l40ooj/alma990035270900205131
- M. Wolf. *Een plek om lief te hebben. Geschiedenis van Carré*. Amsterdam 2012.
https://lib.uva.nl/permalink/31UKB_UAM1_INST/1l40ooj/alma990034331500205131
- R. van der Zalm. *Kunstjes met Kerst*. Lelystad 2000.
<http://theatercollectie.uva.nl/Details/fullCatalogue/20388>
- D. Vrieling. *Herauten van het circus. 50 jaar Nederlandse circusaffiches uit de collectie van Herman Linssen*. Amsterdam 1999.
https://lib.uva.nl/permalink/31UKB_UAM1_INST/1l40ooj/alma990033427620205131
- P. Blom. *Hallo hierheen! Theater voor het grote publiek 1839–1939*. Amsterdam 1997.
<http://theatercollectie.uva.nl/Details/fullCatalogue/9241>
- B.C. Sliggers en A.A. Wertheim. *De tentoongestelde mens. Reuzen, dwergen en andere wonderen der natuur*. Zutphen 1993.
<http://theatercollectie.uva.nl/Details/fullCatalogue/1025>
- J.J. Best. *70 jaar circus in Nederland*. Alkmaar 1971.
<http://theatercollectie.uva.nl/Details/fullCatalogue/12808>
- R. Toole Stott, *Circus and allied arts. A world bibliography, based mainly on circus literature in the British Museum, the Library of Congress, the Bibliothèque Nationale, and on his own collection*, IV: The Universiteitsbibliotheek van Amsterdam. Derby 1971.
<http://theatercollectie.uva.nl/Details/fullCatalogue/19083>
- M. Keyser e.a.. *Catalogus van de circus-bibliotheek nagelaten door K.D. Hartmans*, I. Amsterdam 1968.
<http://hdl.handle.net/11245/3.1921> (digitaal ontsloten)